

GOUVERNEMENTSBLAD

v a n
SURINAME

LANDSVERORDENING van 13 juni 1973

houdende regelen betreffende de nationale en regionale planning (Planverordening).

IN NAAM DER KONINGIN!
DE GOUVERNEUR VAN SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het mede in het belang van een goede ruimtelijke ordening van het grondgebruik noodzakelijk is voorschriften te geven betreffende de nationale en regionale planning;

Heeft, de Raad van Advies, gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

AFDELING I

Begripsomschrijving

Artikel 1

- Deze landsverordening verstaat onder:
De Minister:

de Minister, belast met de nationale en regionale planning, thans de Minister van Opbouw;

Het Ministerie:

Het Ministerie van Opbouw;

Planbureau:

het Planbureau Suriname, bedoeld in artikel 19 van deze landsverordening;

Plancoördinatie Commissie:

de Interdepartementale Adviescommissie voor de coördinatie van de ontwikkelingsplanning, bedoeld in artikel 20 van deze landsverordening;

Planraad:

Adviesraad voor Planning en ontwikkeling in Suriname bedoeld in art. 21 van deze landsverordening;

Zelfstandige gemeenschap:

een gemeenschap als bedoeld in artikel 86 van de Staatsregeling van Suriname.

- Onder „grond” begrijpt deze landsverordening mede: water.

AFDELING II

Nationaal en regionaal ontwikkelingsbeleid

Artikel 2

- De Minister doet het nodige ter voorbereiding van een samenhangend en duurzaam beleid voor de ontwikkeling van Suriname.
- Daartoe laat hij geregeld een verzoek richten. De uitkomsten hiervan worden, voor zover het algemeen belang zulks toelaat, gepubliceerd.
- De Minister pleegt ter zake overleg met de besturen van zelfstandige gemeenschappen.

Artikel 3

Het in artikel 2 bedoelde beleid richt zich op de volgende algemene doelstellingen:

1. de natuurlijke mogelijkheden en hulpbronnen van het grondgebied te dienen, met behoud voor zover mogelijk van hun duurzaam karakter, binnen een adequate sociaal-economische ordening, op een optimale wijze dienstbaar worden gemaakt aan de materiële, sociale en culturele behoeften en aan de welvaart en het welzijn van de gehele bevolking.

Daarbij zal:

a. voor de bevolking voldoende werkgelegenheid moeten worden verzekerd en bovendien voor haar de voorwaarden moeten worden geschapen om ten behoeve van de nationale ontwikkeling haar talenten zo goed mogelijk te ontplooiën en daarvoor een adequate beloning te ontvangen.

b. binnen de gemeenschap de productie en daarmee het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking zoveel mogelijk moeten worden opgevoerd en tevens een optimale welvaartsspreiding moeten worden bereikt en gehandhaafd.

2. regionaal dient een zo gunstig mogelijk evenwicht te worden bewaard tussen de beschikbare ruimte en de daarop te bevorderen ontwikkeling.

3. in het algemeen dienen er ruimtelijke voorwaarden te worden geschapen voor het behoud van een gezond leefmilieu, onder meer door het veilig stellen van natuurreservaten en van recreatieruimte in overeenstemming met de toekomstige omvang van de bevolking, alsmede door het zuiver houden van bodem, water en lucht.

Artikel 4

1. Het in artikel 2 bedoelde beleid wordt samengevat in een met inachtneming van het bepaalde in de leden 1, 2 en 3 van artikel 8, bij landsverordening vast te stellen nationaal ontwikkelingsprogramma, dat een beeld geeft van de op langere termijn na te streven economische, sociaal-

culturele en ruimtelijke ontwikkeling van Suriname en van de maatregelen waardoor de Regering zich voorstelt deze te bevorderen.

2. Het programma dient als nationaal kader voor de meerjaren plannen en andere uitvoeringsprojecten.

3. Het geeft voor zover mogelijk de fasen aan, waarin de uitvoering bij voorkeur dient te geschieden.

Artikel 5

1. Het nationaal ontwikkelingsprogramma wordt naar behoefte uitgewerkt in een of meer regionale ontwikkelingsprogramma's.

2. Het bepaalde in de leden 2 en 3 van het voorgaande artikel is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

Tot elk ontwikkelingsprogramma behoren een of meer kaarten, die de na te streven ruimtelijke ontwikkeling en beeld brengen, alsmede een toelichting, tevens inhoudend een verslag van het aan het programma ten grondslag liggende onderzoek

Artikel 7

1. Op de kaarten van een nationaal ontwikkelingsprogramma kunnen o.m. worden aangewezen:

a. ontwikkelingsgebieden, eventueel met onderscheiding in productiegebieden, zoals bosbouw-, agrarische-, mijnbouw- en industriële productie, gemengde- en andere vormen van productie;

b. woongebieden, dat zijn gebieden waarbinnen de bepalingen van de Stedebouwkundige Verordening en de Bouwverordening worden toegepast;

c. bijzondere beheersgebieden, dat zijn gebieden waarvoor een speciale vorm van beheer door of vanwege de overheid gewenst wordt geacht. Dit beheer wordt bij landsverordening geregeld.

2. Op de kaarten van een regionaal ontwikkelingsprogramma worden tenminste op een schaal van 1:100.000 de in het vorig lid vermelde gebieden zo nauwkeurig mogelijk opgenomen en voor zover nodig nader omgrensd.

3. In afwachting van de vaststelling van een regionaal ontwikkelingsprogramma kan de Gouverneur voor zover nodig, gebieden als bedoeld in het vorig lid, aanwijzen, waarop het bepaalde in artikel 8 lid 2 van overeenkomstige toepassing is.

4. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het Gouvernemenstblad en vervalt na een termijn van 3 jaren of zoveel eerder als het regionaal ontwikkelingsprogramma is vastgesteld. De Gouverneur kan deze termijn eenmaal met ten hoogste 2 jaren verlengen.

Artikel 8

1. Een ontwikkelingsprogramma wordt voorbereid door het Planbureau.
2. De Minister hoort daarover de Planraad, alsmede de Plancoördinatiecommissie.
3. De Minister vraagt tenslotte voor de definitieve vaststelling van het programma de goedkeuring van de Raad van Ministers.
4. Nadat de Raad van Ministers aan het programma zijn goedkeuring heeft gehecht wordt door de Minister van dit programma onmiddellijk mededeling gedaan aan de Staten.
5. Het programma wordt niet eerder dan na verloop van een maand na de in het vorig lid bedoelde mededeling bij landsbesluit vastgesteld.

Artikel 9

Het programma wordt voorts, na aankondiging en het Gouvernements Advertentieblad op diverse ministeries, het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op de bestuurskantoren van de desbetreffende districten voor een

ieder ter inzage gelegd en wordt voor zover mogelijk in druk algemeen verkrijgbaar gesteld.

Artikel 10

1. Elk ontwikkelingsprogramma wordt naar behoefte herzien
2. Ten aanzien van deze herziening zijn de vorenstaande artikelen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11

1. Een vastgesteld ontwikkelingsprogramma is verbindend voor de bestuurlijke en ambtelijke organen van het land en van zelfstandige gemeenschappen, alsmede de middellijk of onmiddellijk van deze organen afhankelijke instellingen ongeacht hun rechtsvorm.
2. De in het voorgaande lid bedoelde organen, gemeenschappen en instellingen zijn verplicht van voorgenomen maatregelen en plannen, die niet in overeenstemming zijn met het oor hun gebied geldende ontwikkelingsprogramma, tenminste drie maanden voordat daarover definitief wordt beslist mededeling te doen aan de Directeur van het Planbureau.
3. De Minister is bevoegd de uitvoering van maatregelen en plannen, die niet in overeenstemming zijn met het ontwikkelingsprogramma voor het daarbij betrokken gebied, bij met redenen omklede beschikking op te schorten.
4. De Minister draagt zorg dat vooraf de Plancoördinatiecommissie en de Planraad word gehoord.
5. De opschorting vervalt, indien de Raad van Ministers niet binnen drie maanden na de dagtekening van de desbetreffende beschikking een beslissing heeft genomen. De Raad van Ministers kan deze termijn eenmaal met ten hoogste drie maanden verlengen.

Artikel 12

1. Bij landsbesluit kan een regionaal ontwikkelingsprogramma binnen de daarin aangewezen ontwikkelingsgebieden of één of meer gedeelten daarvan algemeen verbindend worden verklaard. Op dit landsbesluit is het bepaalde in artikel 8, leden 2 en 3 van toepassing.
2. Het ontwerp van het in het vorige lid bedoelde besluit ligt met één of meer bijbehorende kaarten op een schaal van tenminste 1:100.000 en een toelichting gedurende dertig dagen op het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op het bestuurskantoor van het desbetreffende district voor een ieder ter inzage. Gedurende deze termijn kunnen belanghebbenden bij de Minister schriftelijk hun bezwaren tegen het besluit indienen of suggesties doen. De Minister hoort daarover het Planbureau, de Plancoördinatiecommissie en de Planraad.
3. Indien tegen het ontwerp geen bezwaren zijn ingediend of wijzigingen zijn gesuggereerd, wordt het landsbesluit binnen een termijn van drie maanden na afloop van de in het vorig lid bedoelde periode uitgevaardigd. Indien tegen het ontwerp bezwaren zijn ingediend en bij de vaststelling in verband met die bezwaren wordt afgeweken van het ter inzage gelegde ontwerp, wordt deze afwijking met redenen omkleed. De Minister deelt aan degenen, die bezwaren tegen het ontwerp hebben ingediend de beslissing mede.
4. Van iedere ter inzage legging als in dit artikel bedoeld geeft de Minister vooraf in het Gouvernements Advertentieblad en één of meer nieuwsbladen kennis.
5. Het uitgevaardigd landsbesluit ligt met de bijbehorende kaarten en de toelichting op het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op het bestuurskantoor van het desbetreffende district steeds voor een ieder ter inzage.

Artikel 13

1. Voor zover het in het vorige artikel genoemde landsbesluit niet anders bepaalt, geldt deze voor het daarin aangewezen gebied tevens als landsbesluit, bedoeld in artikel 10, lid 3 van de Bouwverordening (G.B. 1956 No. 30), met toepasselijkverklaring van de in de artikelen 1 en 3 van die verordening bedoelde landsbesluiten.
2. Het besluit kan bepalen dat het verboden is binnen een daarbij aan te duiden gebied bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren zonder een door de daartoe bevoegde instantie verleende vergunning.
Voor zover het landsbesluit niet anders bepaalt, zijn de ter zake dienende bepalingen in de geldende Bouwverordening en de daarop betrekking hebbende bouwbesluiten en de in hoofdstuk II van het Bouwbesluit No. 1 (G.B. 1956 No. 208) op deze vergunning van overeenkomstige toepassing.

AFDELING III

Schadevergoeding

Artikel 14

1. Verkeerd een belanghebbende in onzekerheid of er voor hem aanleiding bestaat of zal ontstaan om schadeloosstelling te vragen in verband met het algemeen verbindend verklaren van een regionaal ontwikkelingsprogramma, dan kan hij, alvorens een daartoe strekkend verzoek in te dienen, zich schriftelijk tot de Directeur van Opbouw wenden met het verzoek de in het programma voorkomende lijnen of grenzen op zijn terrein met duidelijke merktekenen te doen uitzetten.
De Directeur van Opbouw is verplicht aan dit verzoek binnen drie maanden na de ontvangst daarvan gevolg te geven.
2. Indien een belanghebbende van oordeel is dat hij als gevolg van het algemeen bindend verklaren van een regionaal ontwikkelingsprogramma

schade lijdt, of zal lijden, kan hij zich bij gemotiveerd verzoekschrift tot de Minister wenden ter vaststelling van een vergoeding. De Minister beslist binnen drie maanden nadat het verzoekschrift is ingediend. Het nemen van deze beslissing kan bij een met redenen omklede beschikking eenmaal voor ten hoogste drie maanden worden uitgesteld.

3. In geval de Minister de in het vorige lid bedoelde termijnen niet in acht neemt of afwijzend beslist, dan wel indien belanghebbende zich met de vastgestelde vergoeding niet kan verenigen, kan de belanghebbende zich wenden tot de kantonrechter met het verzoek het bedrag der schadeloosstelling te betalen.

4. Bij de bepaling van de schadevergoeding zijn artikel 15, negende lid, artikel 16 tot en met 19, met uitzondering van het laatste lid, alsmede de artikelen 20 tot en met 37 van de Onteigeningsverordening (G.B. 1952 No. 99), van overeenkomstige toepassing. De kantonrechter, respectievelijk het Hof van Justitie, brengt het bepaalde in de artikelen 16 en 17 van deze landsverordening omtrent de begroting der schadeloosstelling, voor zoveel terzake vereist, onder de aandacht van de deskundigen.

Artikel 15

1. Bij de beoordeling van de schadeloosstelling wordt in de eerste plaats een oordeel gegeven over de vraag of door belanghebbende tengevolge van het algemeen bindend verklaren van het regionaal ontwikkelingsprogramma onevenredige schade wordt geleden.

2. Wordt deze vraag bevestigend beantwoord en is er voor toepassing van artikel 17 geen reden, dan volgt een berekening van de schadeloosstelling. Indien de vraag ontkennend wordt beantwoord, wordt geen schadeloosstelling toegekend.

Artikel 16

1. Indien de belanghebbende eigenaar is van een onroerend goed of onroerende goederen, waarop het verzoek betrekking heeft, worden bij de

berekening van de schade en de toe te kennen schadeloosstelling in aanmerking genomen:

- Enerzijds de waardevermindering, welke het onroerend goed of de onroerende goederen voor de belanghebbende hebben of zullen ondergaan als gevolg van het algemeen bindend verklaren van het regionaal ontwikkelingsprogramma, waardoor hij zich benadeeld acht;
- Anderzijds de waardevermeerdering, welke die goederen tengevolge van dat gelijktijdig vastgesteld regionaal ontwikkelingsprogramma hebben of zullen ondergaan.

Tevens wordt rekening gehouden met eventuele waardevermeerdering en –vermindering van alle andere aan de belanghebbende toebehorende bezittingen als gevolg van het regionaal ontwikkelingsprogramma, waardoor hij zich benadeeld acht, of van een ander gelijktijdig vastgesteld regionaal ontwikkelingsprogramma.

2. Bij deze berekening wordt niet gelet op nieuwe bouwwerken of wijzigingen in bestaande bouwwerken door de belanghebbende tot stand gebracht na de aankondiging en ter inzage legging van het regionaal ontwikkelingsprogramma.

3. Indien de belanghebbende persoonlijk dan wel zakelijk gerechtigde is ten aanzien van het onroerend goed of de onroerende goederen, waarop het verzoek betrekking heeft, zijn leden 1 en 2 van dit artikel van overeenkomstige toepassing met inachtneming van de richtlijnen gegeven in de artikelen 49 tot en met 55 van de Onteigeningsverordening.

Artikel 17

De vergoeding van de schade kan, in overleg met de belanghebbende ook geheel of gedeeltelijk geschieden door:

- a. Het verrichten van werkzaamheden voor het Land;
- b. Het in ruil geven door het Land van gelijkwaardig onroerend goed.

Artikel 18

De ingevolge deze landsverordening vastgestelde schadeloosstelling wordt uitgekeerd ten hoogste twee maanden na de vaststelling daarvan, voor

zover niet binnen deze termijn het Land zijn voornemen te kennen heeft gegeven het goed of de goederen onderscheidenlijk het zakelijk recht van de belanghebbende op het goed of de goederen, binnen een termijn van zes maanden te zullen aankopen of onteigenen. Indien de koopovereenkomst niet tot stand is gekomen of de onteigening niet in rechte aanhangig is gemaakt, vindt de uitkering plaats binnen twee maanden na verloop van die termijn.

AFDELING IV

Planorganen

Artikel 19

1. Er is een Planbureau Suriname, dat o.m. tot taak heeft de Minister bij te staan in zijn uit de artikelen 2 en 3 voortvloeiende opdracht door:
 - a. Onderzoek te verrichten en adviezen te verstrekken;
 - b. De nationale en regionale ontwikkelingsprogramma's en daarbij behorende meerjarenplannen voor te bereiden en op te stellen en te waken voor de vereiste coördinatie bij de totstandkoming, uitvoering, evaluatie en herziening van de programma's en plannen;
 - c. Het administreren en beoordelen van de in voorbereiding en in uitvoering zijnde ontwikkelingsplannen en projecten en het beheren van de daarvoor ter beschikking gestelde middelen;
 - d. Werkzaam te zijn ten behoeve van het algemeen toezicht op de naleving van deze landsverordening en van de krachtens haar gegeven voorschriften.
2. Bij afzonderlijke landsverordening worden de rechtsvorm en de inrichting van het Planbureau nader zodanig geregeld, dat de functie van het bureau als onafhankelijk adviesorgaan blijft gewaarborgd.
3. De bestuurlijke en ambtelijke organen van het Land en van de zelfstandige gemeenschappen, alsmede de middellijk of onmiddellijk van deze organen afhankelijke instellingen, ongeacht hun rechtsvorm, verstrekken aan de Directeur van het Planbureau alle inlichtingen die hij voor een goede uitvoering van deze landsverordening behoeft.

Artikel 20

1. Er is een Interdepartementale Adviescommissie voor de Coördinatie van de ontwikkelingsplanning, die tot taak heeft adviserend werkzaam te zijn in het belang van de samenhang en de gerichtheid van het beleid, bedoeld in artikel 2.
2. Het secretariaat van de Commissie berust bij het Planbureau.
3. Voor de behandeling van zaken, die meer bepaaldelijk op het gebied van een zelfstandige gemeenschap betrekking hebben, zal de Commissie een of meer vertegenwoordigers van die gemeenschap uitnodigen aan de beraadslagingen deel te nemen.
4. Bij landsbesluit worden nadere voorschriften gegeven omtrent de samenstelling en werkwijze van de Commissie.

Artikel 21

1. Er is een Adviesraad voor Planning en Ontwikkeling in Suriname, die tot taak heeft de Minister op verzoek of uit eigen beweging advies te geven over de nationale en regionale planning.
2. De raad telt tenminste 11 en ten hoogste 19 leden, door de Gouverneur te benoemen uit de kring der Overheid, werkgevers, werknemers en andere belangrijke groepen uit de samenleving.
3. Het secretariaat van de Raad berust bij het Planbureau.
4. Bij landsbesluit worden nadere voorschriften gegeven omtrent de samenstelling, taak en werkwijze van de Raad. Daarbij kan worden voorzien in de instelling van werkcommissies, waarvan ook niet-leden van de Raad deel kunnen uitmaken.

AFDELING V

Dwang- en strafbepalingen

Artikel 22

1. Indien gehandeld wordt in strijd met enig voorschrift bij of krachtens deze verordening gesteld, is de overtreder verplicht binnen drie maanden te voldoen aan de in een aan hem uitgereikte aanschrijving gestelde eis van de Directeur van Opbouw om weg te nemen hetgeen in strijd daarmee tot stand is gebracht of te verrichten hetgeen is nagelaten.
2. Bij niet voldoen aan de bij het vorige lid bedoelde verplichting is de Directeur van Opbouw bevoegd datgene wat in de aanschrijving bevolen wordt ten uitvoer te brengen op koste van de aangeschrevene.
3. Het verhaal der kosten heeft plaats door de Ontvanger der Directe Belastingen op de wijze als voor het invorderen van belastingen bepaald.

Artikel 23

1. Overtreding van enig voorschrift bij of krachtens deze landsverordening gesteld, wordt gestraft met een geldboete van te hoogste vijfduizend gulden.
2. De feiten in deze landsverordening strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 24

1. Met het opsporen van overtredingen en het toezien op de naleving der voorschriften gesteld bij of krachtens deze landsverordening zijn behalve de bij artikel 8 van het Surinaams Wetboek van Strafvordering genoemde personen belast alle daartoe door de Minister aan te wijzen ambtenaren.
2. De in het eerste lid bedoelde personen hebben na zich te hebben geïdentificeerd te allen tijde toegang tot alle terreinen en gebouwen en al of

niet afgesloten ruimten, teneinde voor de naleving van deze verordening te waken en tot haar uitvoering mede te werken.

3. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.
4. Is de plaats tevens een woning of alleen door een woning toegankelijk, dan treden zij tegen de wil der bewoners niet binnen dan op vertoon van een schriftelijke bijzondere last, te Paramaribo van de Procureur-Generaal en in de districten van de District-Commissaris.
5. Van dit binnentreden maken zij een procesverbaal op, dat binnen tweemaal 24 uren aan hem, wiens woning is binnentreden, in afschrift wordt medegedeeld.
6. Indien een bij deze landsverordening strafbaar gesteld feit gepleegd wordt door een rechtspersoon, wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen de in Suriname gevestigde leden van het bestuur ervan en bij ontstentenis of afwezigheid van die leden tegen de vertegenwoordigers van de rechtspersoon in Suriname.
7. Het bepaalde in het vorige lid vindt overeenkomstig toepassing ten aanzien van rechtspersonen optredende als bestuurder of vertegenwoordigers van een andere rechtspersoon.
8. Geen straf wordt uitgesproken tegen het lid van het bestuur of tegen de vertegenwoordiger van wie blijkt dat het feit buiten zijn toedoen is gepleegd.

AFDELING VI

Slotbepaling

Artikel 25

Deze landsverordening kan worden aangehaald als „Planverordening” en treedt in werking de dag volgende op die van hare afkondiging.

Gegeven te Paramaribo, de 13^e juni 1973

E.M.L. ENSBERG

De Minister van Opbouw,

F.E. ESSED.

De Minister van Algemene Zaken,

J. SEDNEY.

De Minister van Justitie en Politie,

J.H. ADHIN.

Uitgegeven te Paramaribo, de 21ste juni 1973.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

F.R. KARSOWIDJOJO.